

Káli István
SÁRIFÁRI¹

Vezekelni számtalan módon lehet, ez persze elsősorban elhatározás kérdése, amiképpen az is, hogy a vezekelni szándékozó ember ezt mennyire óhajtja a világ orrára kötni, azaz magából a folyamatból mit és mennyit enged meg a környezete által érzékelni, netán kihámozni a hozzá való közvetlen vagy közvetett viszonyulásából. Ha az illető úgy döntene, hogy az egész ceremóniát mindenestől az egymást követő napok zajlása mögé rejtene, akkor, ha már csak a pusztá szándékát is titkolni tudja, vezeklése a nagy többség előtt jobbára rejtve marad, parányi az esélye annak, hogy valaki rajtakapja, és titokban kuncog rajta, esetleg kajánul és cinikusan nagydobra veri. De még abban az esetben sem biztos, hogy az önbüntetésnek ez a különös módja tetten érhető, ha a vezeklő a nyilvánosság mellett döntött. Ugyanis, ha valaki nem az önérvényesülés valamilyen színpadias eszközeként, s emiatt a lehető legszembetűnőbben gyakorolja, szinte kivétel nélkül igencsak igyekezni fog majd elkerülni, hogy a szándéka akár a leghalványabban is kivetüljön a külvilágra, azaz látható, vagy más módon érzékelhető legyen, és ehhez nagyban hozzásegíti, hogy ami az egész folyamatból végül elkerülhetetlenül a felszínre kerül, soha nem függvénye annak, milyen jellegű bűnt követett el, és ki ellen, szándékosan tette-e, vagy véletlenül – mondjuk, az események, történések kedvezőtlen közrejátszása eredményeként –, és ez méretében, súlyában mennyivel haladja meg a hétköznapi szokások és értékrendek szerint normálisnak, még elfogadhatónak tekintett szintet. Pedig a vezeklőt rajtakapni végül is mindenkor csak az átlagosnál valamivel fokozottabb ráfigyelést meg az abból kikövetkeztetett egyszerű ténymegállapítást feltételezi, ami, nem okozván nagy erőfeszítést, akárki számára bármikor elérhető.

A tettenérés persze még a bűnbánó legteljesebb nyíltsága esetén is valamivel bonyolultabbá, szinte már értelmezhetetlenné válik, ha a

1 Szeretettel köszönti a *Székelyföld* szerkesztősége a 75. éves Káli Istvánt.

bűnbeesett egy másfajta, látszólag kevésbé elítélendő véték, netán éppen bűn elkövetésével próbál meg vezetelni.

Senki a meggyesfalvi téglagyár alkalmazottai közül, mérnököcskénket is beleértve, nem gondolta volna, hogy a nagy többség által igencsak kedvelt Saci – teljesebb nevén Barátosi Sarolta –, a gyár telefonközpontosa, ez a vidám és belevaló társasági csaj, de akit amúgy a megközelíthetlenség nimbusza övez, valamikor is ez utóbbi módszerhez folyamodik, legalább részben mentesítendő önmagát az alól a bűn alól, amire eléggé el nem ítélné aljasul vetemedett, s amelynek kárvallottja Szilveszter Elemér, a vállalat épületeinek karbantartásáért, állagmegőrzéséért felelős építész technikus volt. És mindez soha ki nem derül, ha a kárvallott egy hosszúra nyúlt júliusi munkanap után be nem jelenti odahaza feleségének, Csöpinek a válási szándékát.

Maga sem tudta, nem is igazán értette, hogyan, minek az eredményeképpen jutott végül erre a sorsfordító elhatározásra, csak annyira volt képes következtetni a saját pillanatnyi lelkiállapotából, hogy emiatt a közeljövőben, de lehet, hogy az annál távolabbiban is bizonyára szenvedni fog. Ennek ellenére aznap este hazafelé menet úgy érezte, helyzete a krízishegy ormára juttatta, nem halogathatja a döntést. Ahhoz, hogy ezt megtegye, mérlegre kellett tennie, mi a kevésbé fájdalmas: ha huszonhárom év együttlét után megválnak az általa olykor az alázatig tisztelt asszonyától, mindenkori támaszától, magára vállalva annak vétékét, hogy elhatározásával ki tudja, mekkora traumát, akár komoly lelki összeomlást is okoz majd neki, vagy ha megvonja magától azt az addig soha nem tapasztalt, mérhetetlen csodát, amit immár közel fél éve a Sacival együtt töltött pásztorórák öröme jelentett és jelenthet számára.

Valamennyire tudatában volt annak, hogy ez utóbbit választva nem csak a jövőjét bélyegzi meg, de a múltját is. Pedig arra mindig nagyon büszke volt, mert tisztának, majdnem megszólhatatlannak tartotta. Hiszen fiatalon megszenvedte általa a mindenkori jelenét, meg a jövőjét is. Nem annyira a mikházi gyermekkorával, amely a környezetükből folytonosan rájuk zúduló irigykedő megszólások, a világháborúban és az azt követő felemás időkben is számtalanszor kisépért hombárjuk, istállójuk, pajtájuk, csűrjük, padlásuk ellenére viszonylag gondtalan, legtöbbször vidám, és olykor még apró siker- meg boldogságélményekkel is fűszerezett volt, hanem azzal, ami utána következett, amikor

arra számított, hogy felveszik a vásárhelyi fiúliceumba, az egykori híres reformátusba. Honnan tudhatta volna, hogy erre esélye sem lesz, csak mert az apja kuláklístára került amiatt, hogy nem herdálta el az egykor még néhol Sülöstörként vagy Sylvesterként jegyzett ősei által majd háromszáz éven át birtokolt, tőlük megörökölt hatköbölnyi szántót,² egy kvarter szőlőt,³ háromszekéryni kaszálót,⁴ amit aztán – ereklyeként ragaszkodva hozzájuk – kemény munkával ő maga még tovább, közel a triplájára gyarapított, többször is visszautasítván, hogy azokat mindenestől, a mindenkori legalább hat marhával, nyolc disznóval, tizenkét juhval együtt az átkos hatalmi óhajra „beocsmánykodja” a közösbe. Akkoriban még tudott sírni amiatt, hogy a hetedik általános elvégzése után meg sem nézték az értesítőjét, közelébe sem engedték a felvételi vizsgának, nem voltak kíváncsiak a képességére, a tudására; aznap, amikor jelentkezett, egy szürke öltönyös, kihajtott gallérú, fehér inget viselő elvtárs belenézett a kezügyében levő lajstromba, s úgy dobta vissza az iratait, hogy csak éppen fityiszt nem mutatott neki, az egészségtelen származásúnak. Így jóformán még gyermekfejjel Déván kellett szerencsét próbálni, hogy tovább tanulhasson, ott felvették az építészeti szakközépiskolába, idegenben, a sivár bentlakás zsúfoltsága ellenére is örjítő magányban, mindentől és mindenkitől, az övétől is lassan elidegenedve érett felnőtté, még az apja temetésére is – aki végül három év múlva, viszonylag fiatalon és ereje teljében belehalt a mindent elvesztést követő reménytelenségébe – éppen csak haza tudott ugorni néhány órára, hogy egy utolsó pillantást vethessen a küzdés halálos értelmetlenségére, ami az általa egykor istenített ember viaszossá merevedett arcára elijesztő jelként ráfagyott. Megszenvedte utána a kétéves katonaságot is, amit szintén a rossz származása miatt a „diribau”-nál, a munkaszolgálatosoknál kubikusként kellett lehúznia a sadui vízerőmű, majd a marosnémeti hőerőmű építőtelepén. És e változatos, unaloműző testi-lelki nyomort – jobb híján – közel egy újabb év hányódással kényszerült folytatni ugyanott, ahol végre kibújhatott a jellegzetes, szürke mundérból, mire megérte, hogy arra is számíthasson már: végre megállhat a maga lábán. Mert ugyan csak kőműves

2 Akkora felületű föld – kb. hat kataszteri hold –, amelybe ennyi gabona vethető (1 köböl = 4 véka, azaz kb. 80 liter).

3 Akkora felületű, amely egy nap alatt kapálható meg.

4 Akkora felületű, amelyről egy kaszálással 3 szekér sarjú gyűjthető be.

segédként, de végre Marosvásárhelyen alkalmazták a tartományi építkezési vállalathoz, és a fizetéséből a kötelezőre költés után is maradt egy annycska, amit a maga kedvére verhetett el. Ennek volt természetes következménye, hogy egy Ritz-fürdői vasárnap délutánon belecsoobbant az életébe a maga jellegzetes csicsergő kacajával Szkalitzky Helén, egy igazi Csöpi, akiről az első pillanatban tudta, hogy nélküle minden további perc, óra, nap, hónap, év elképzelhetetlen lenne.

Mindezt, meg a folytatást is, magától Elemértől tudta meg mérnökcskénk akkoriban, amikor beleszerelmesedvén a gombászásba – úgy is, mint a nyugalom áldását adó erdőjárásba, úgy is, mint szolgálatba a család étkezéséhez szükségelték hiányait pótlandó –, egy késő novemberi munkanap után azt a még hátralevő másfél órányi világságot arra szánta, hogy elmenjen vele, az elismert szakértővel a kakasdi erdő maroskeresztúri sarkába az időnap előtt lefagyott, koszosbarna avart túrni, hátha még belekerül a szemverésükbe néhány megkésétt lila pereszke, késői laskagomba, téli fülőke, az időben eltévelygett csigapereszke, esetleg szürke tölcsérgomba.

Csöpi, amint azt az első meghittebb pillanatukban megvallotta, akkoriban nem is igazán értette, honnan az a ragyogás-zuhatag, amely olyasvalakiből árad rá, akiről azt sem tudja, kicsoda-micsoda. Soha nem szenvedett ilyesminek a hiányától, mert fogalma sem volt arról, hogy létezhet, nem is értette saját magát, hogy miért nem áll odébb előle, aztán meg, hogy miért nem áll ellen a finoman erőszakos rábeszélésnek, és ennek az értetlenségnek az lett az eredménye, hogy együtt nevettek át azt a délutánt. Néhány újabb együtt töltött délutánt követően pedig olykor már azon kapta rajta magát, hogy odabentről, valahonnan a meghatározhatatlanból, a megismerhetetlenből felszínre törnek az elvonási tünetek, amikor Elemér nincs mellette. Nem kereste a magyarázatot arra, miért várja az új meg új találkozást, néha mégis elgondolkodott rajta, s ilyenkor furcsának találta, hogy valami rejtett belső kényszerből fakadón mindegyre simogatni szeretné azt a gondosan tarkóra fésült, sötétszőke haját, az ajka fölötti bőrén érezni a folyton kackiásra pödört bajusz puha nyomulását, amikor viselője „csóklopásra” vetemedik, hallani azt a kissé érces, de mindig vidámságtól átítatott, tompábbra fogott hangot, miközben hetet-havat összehordva az ő lenyűgözésére törekszik, érezni a téglaforgatástól, a

vakolókanál-nyéltől érdessé lett, de különben hosszú, szép ívű ujjak óvatos érintését a teste fedetlen részein, és főleg elkapni azoknak a lehetetlenül kék szemeknek a villanását, amikor beszélgetéseik közben a holnap vagy a holnapután említésére került sor. Aminek az eljötté végül természetes volt, mint ahogyan a múltó napok azutánja is, és noha semmi nem ment könnyen, hiszen egy kőműves meg egy bolti eladó összeállításából jóformán a pusztá életre sem telik, ha közben a javarészt albérletre kell költeni, a két lány is, majdnem három év eltéréssel, még a Csöpi-szülők Kálvária utcai két szobájának egyikébe érkezett, és tíz egész évnek kellett eltelnie az egymásba kelésük után – ami közben Elemért csoportvezetőként kiemelték a kétkezi munka világából, Csöpit meg segédkönyvelőként a főtéri nagy élelmiszerboltból –, mire vállalhatták, hogy befizetik az előleget egy két év múlva átadásra kerülő kövesdombi tömbház háromszobás lakására. Az egész, amúgy mindenestől, ha nem is tűnt egy állandó diadalmenetnek, jobbára a szépre emlékeztető volt.

Mint ahogyan az a pillanat is, amikor számára már a legapróbb részletekig minden kiderült, és élete egyik igen nagy szerencsésjének tartotta, hogy nem kellett hosszan, szégyentől fojtogatottan visszakönyörögnie magát Csöpihez. Visszament, és kész. Úgy volt természetes. Miként az is, hogy annak idején a dévai iskola megalázó magányából meg a munkaszolgálatosság kisémmizettségéből kiszabadulva, hat hosszú év gondozatlanságán túltéve magát titkos fogadalmat tett, hogy Csöpit meg a többi hozzá közel állót megtisztelve, mindig ad majd a látszatra, az értékelhetőre, mind a külsejét, mind a kimondott gondolatait illetően.

És következetesen tartotta is magát a fogadalmához. Abból semmi baja nem származott, hogy megmintázni lehetett volna vele, általa a pedantériát, mert az tiszteletet váltott ki mindenkiből, aki a közelébe került, még ha olykor elegyedett ebbe némi irigység is. Inkább amiatt akadtak olykor gondjai, hogy semmiben soha nem rejtette véka alá a véleményét, márpedig az nem mindig volt dicsérő jellegű a környezetet illetően, amelyben élni és túlélni kényszerült, ennek következményeként aztán az idő múlásával és a körülmények szigorodásával ezek a gondok mindinkább szaporodni látszottak. Senki nem találta piperkőcös cselekedetnek, nem is róta fel neki, hogy viszonylag sűrűn letörölte cipőjéről a téglagyári környezet miatt elkerülhetetlenül ráarakódó port

azzal a kis kefével, amit állandóan a zsebében hordott, ugyanis mindenki tudta róla, gátlások nélkül el is mondta, ha rákérdeztek, hogy az a néhány, tisztátlanságra utaló porszem folyton a kubikussága idején az állandóan sárkilonctól terhes katonabakancsot juttatja eszébe; azt az állapotát sem „szépfíúsnak” vagy megvetendőnek, megszólándónak, hogy állandóan friss szappan- vagy egyéb alkalmi illat lengte körül, tudván róla, amit soha nem tagadott: minden kellemetlen testszag a saját egykori, lemosdatlan, utálatos izzadságbűzét idézi fel. Ennek ellenére a keze alá rendelt kőművesek csapatával érezte magát a legjobban, a négy szaki és a három trógeroló között, mert előttük szabadon kibeszélhetett magából mindent, ami odabentről a hétköznapok tapasztalataiból meg a visszafojthatatlan gondolkodásból eredő feszültség miatt kikívánkozott.

Azután sem kutatta, melyikük lehet a forrás, miután Árkos Gyöngyi, a fő személyzetis, szokásától eltérően, kissé parancsoló hangszúllyal elszólitotta mellőlük, madárnyelven álcázva figyelmeztetését a vészhelyetről, hogy egy Damaschin nevű elvtárs, aki „valahonnan fentről jött”, beszélni szeretne vele nála az irodában.

Hogy miről folyt közöttük a szó, vagyis inkább mit kellett türelmesen, értetlenségből eredő közönyt és indulatnélküliséget színlelve végighallgatnia, csak Csöpinek mondta el, nem is tartozott volna másra, s a kétségbeesését látva megfogadta neki, hogy igyekszik majd a következőkben nem mindenáron és minden helyzetben kimondani a pillanatnyi véleményét. Ezért is csodálkozott el azon, hogy néhány nap múltán visszahallott egyet s mást abból, amire az a Damaschin felhívta a figyelmét, amint azt már a legelején, mintegy felvezetőként állította, a kiváló szaktudására és a sokak által kedvelt emberi magatartására való tekintettel, a legnagyobb jóindulattól vezérelve. Szándéka szerint utánajárt volna a forrásnak, de ugyancsak Csöpivel meghányva-vetve a fejleményeket, elfogadta az ő mindig és minden körülmények között nála sokkal tisztábban látó és gondolkodó párjának a véleményét, hogy jobb nem megbolygatni az ügyet, egy-két nap, s mindenki napirendre tér majd fölötte, nem olyan fontos személy ő, hogy ne merülne feledésbe, mi miatt kellett szembesülnie egy ilyen pali megrovásával.

És mert csakugyan ekképpen történt, ezért semmi furcsát és gyanúsat nem talált abban, hogy újabb néhány nap elteltével Saci becsábította magához a kellemes és az éppen soros parfümjétől illatozó

kis fészkébe, amelyben a telefonközpont működött, azzal, hogy a megyei adóhivatalban dolgozó nővérétől kapott ajándékba egy csomag igazi Omnia kávé, két adagot főzött le a kis kotyogó masinájával, az egyik öt várja. Hogy miért éppen öt, fel sem vetődött benne, egyetlen szempont került előtérbe, és pedig az, hogy kár lenne ellenállni annak a kísértésnek, amit egy csészécske igazi kávé íze-zamata és aromája okoz. És nem is tette, szerencséjére, mert a kávé csakugyan finom volt, ritkaság a maga nemében, ráadásul egy felszabadult kis dumaparti is társult hozzá, nem is gondolta volna, hogy olyan jólesik majd Sacival a környezetük apró visszásságait kibeszélni, sok mindenben egyezett a véleményük, és valósággal sajnálta, hogy a napi feladatai elszólítják abból a kellemes környezetből. Ezért is nem zavarta, és nem keltett benne semmilyen visszás érzést, amikor másnap is megkapta a „behívót”, hiszen a kávé is ugyanúgy ízlett, a könnyed csevegés is kedvére való volt, az a negyedóra lényegében egy kis oázisnak tűnt a mindennapi taposómalom-idő sivatagában. A következő három hétben naponta megisméltődött a meghívás és az azt követő kávézóspurparlázós negyedóra, amikor végül megtörtént az, amit szeretett is volna, meg nem is, hiszen már legalább egy jó hete benne volt a gerjedelem, ami napról napra fokozódott, ugyanakkor visszafogta a tudat, hogy vétkezik Csöpi ellen: az odabenti szeretném-nem akarom hadakozásnak az lett az eredménye, hogy hirtelen a két tenyerébe fogva megbéklyózta a székén ülő Saci fejét, lehajolt hozzá, és szájon csókolta. Abban a pillanatban nem gondolkodott azon, mit tesz, a következőben remélte, hogy legalább valami látszat-ellenállásba ütközik, de nem, amint a száját a Saciéhoz szorította, az azonnal megnyílt, húsos ajka meg a nyelve is azt jelezte, hogy befogadóvá lett, amitől ő még jobban begerjedt, felrántotta ültéből, hozzá préselte árulkodó altestét, azonnal jött az ellennyomás, mintegy kifejezéseként annak, hogy ezt már el is várták tőle, odanyúlt, ahova ilyenkor nyúlni szokás, ha egy férfi nyilvánvalóvá akarja tenni a folytatás-vágyát, amire válaszként egy forró kéz tapadt az ágyékára; annyira belebódult a helyzetbe, hogy már a sokak által szentségnek tartott, tekintélyes mellét is kihámozta a ruhájából, és talán ott helyben meg is történik, hogy teljes egészében kimerül általuk a paráznaság fogalma, ha a saját hangos, szinte hörgő lihegése váratlanul rá nem ébreszti, hogy hol van, és mit tesz.

Már aznap alig várta a munkaidő lejártát, hogy „túlórázhasson”. Attól kezdve, a feltűnést megelőzendő, lehetőleg kerülte a mindennapi látogatást a telefonközpontban, de a túlórázás ürügyével hetente három délután elmaradt otthonról.

Valóságos angyalfészek volt a Saci kis Brassó utcai első emeleti garzonja, ő pedig benne az angyalfióka, aki a maga harmincegynéhány évével – ösztönből vagy tanulta, mindegy volt – igazi mesternek bizonyult abban, hogyan kell egy férfit kezelni, hogy elhiggye magáról, ő a mindenség ura, aztán meg boldogan elalélva hagyja magát minden titkából kiszipolyozni. Ha csak egy kevéske kétsége is van a Saci teljes odaadásának őszinteségét illetően, talán az éberség elhulló magvának sikerül termőtalajra találni benne, de olyan tömény nőiesség áradt belőle, hogy egy pillanatra sem volt számon kérhető tőle az a nyilvánvaló tudatosság, ahogyan mindent a legtökéletesebben csinálva igyekezett a kedvében járni, de még az a furcsa alázat sem, ami a mindennapokban, a másokkal való kapcsolatában – mióta ismeri – addig nem jellemezte, hiszen inkább a „felvágott” nyelvről volt híres. Azt pedig, ha tételesen szándéka is odafigyelni, biztosan nem rója fel neki, ahogyan fokozatosan, jóformán észrevétlenül – mert lényegében érzékelhetetlenül – kihunyt belőle ez a látszat alázat és váltott át valami vad szenvedélyességbe, amitől még ellenálhatatlanabbá lett. Minden olyan volt, mint egy álomban, ami alkalmanként valósággá válik, nem lett volna tehát értelme ellenállni sem neki magának, az angyalinak, sem az általa kiváltott vágyaknak. Különösen nem májustól kezdődően az utolsó együttlétükig, amikor is Saci minden egymást ölelésük után igazi örömkönnyekeket ontott, és úgy ragyogott rá, annyi reményteli vágyakozással a tekintetében, a legszebb jövő ígéretével, hogy már-már nyomasztó volt. Akkor érezte és gondolta úgy, hogy nem halogathatja a színvallást, Csöpi nem érdemli meg, hogy ilyen szemét módon áltassák a látszattal, lényegében becsapják, semmibe vegyék a méltóságát, ahhoz túl sok mindent megéltek és átéltek együtt.

Így történt, hogy azon a bizonyos júliusi délutánon minden visszafogó, a valóságot távol tartó gondolatot lehámozva a tudatáról, szabaddá tette magát, elsősorban a nyomasztó vétekérzetétől, és megpróbált nem szemlesütve vagy a tekintetét kapkodva beszélni, miközben elmondta neki, hogyan képzei el holnaptól a saját jövőjét. Tudta, hogy ezzel megbélyegzi magát, és soha le nem vetheti majd maradék létéről az

„önző disznó” jelzöt, de ahhoz nem volt ereje, hogy a magáéval egyszerre esetleg a Csöpi jövőjét is fontolgatni kezdje, mert látván az asszonya szomorúságba merevedett, fájdalomba belesápadt faarcán sűrű egymásutánban lepörgő könnycseppeket, az egészet a tekintetébe belesajtolta együttérzésre, néma vigasztalásra kellett felhasználnia. Sajnálta magát, amiért az ide-oda kapkodó gondolatai mintegy eredőként újra meg újra rásütötték odabent az „aljas lator” jelzöt, ezért is nézte merev, szinte esdeklő tekintettel Csöpit, remélvén, hogy talán megvalósulhat a nagyon vágyott önfelzabadítása azáltal, hogy ő végre ki is mondja.

De múltak a néma pillanatok, és ez nem akart megtörténni. Amikor pedig Csöpi a tőle szokatlanul nyers hangon megszólalt, egészen váratlan jelzöt használt: „te istentelen balfasz!”. A hatalmas kérdőjel bizonyára a döbbenet megtestesüléseként kérgesedett ki az arcára, de ha ez nem is történik meg, nagy valószínűséggel Csöpi akkor is elmondja, mi okból tartja annak. Mint ahogyan meg is tette: bármennyire is fájdalmas volt valóságként hallani, nem érte őt most meglepetésként ez a bejelentés, az inkább igen, hogy két nappal előbb Damaschin főhadnagy, akivel ő addig soha személyesen nem találkozott, csak hallomásból ismerte, megkereste a kereskedelmi igazgatóságnál, a személyzetisük szólt be telefonon, hogy nála várja, de szerencséjére, nem kellett bemennie, hogy odabent szégyenüljön meg, az illető a bejáratú ajtó előtt állt, kezet sem nyújtott, kapkodó tekintettel kérte, hogy szánjon rá egy kis időt, mondani szeretne valami fontosat, igyanak meg valahol egy kávét vagy üdítőt, tőle tudja, hogy az ő drágalátos férjecskeje hónapok óta félrekúr azzal, akit maga a főhadnagy szervezett be alkalmilag, hogy a női bájait felhasználva provokálja az ő drágalátos Elemérének azt a mérhetetlenül nagy pofáját a még nagyobb, még meredekebb mondásokra, aki ebbe az átlátszó csapdába is nagy bárgyún behuppant, mert a farkát használva gondolkodásra, azt hitte, hogy a körülményekről, a maga fontosságától eltelev, szinte már purcintás-szerű természetességgel kinyilatkoztatott, külön bejáratú, őszinteséget mímelő véleménye szex-ingerként hat majd arra a drágalátos kis kurvára, miközben még álmában sem jut eszébe a nagy, férfias felfuvalkodottságában, hogy az ötvenhez közeledvén talán már csak a korát tekintve is illene beleférnie a bőrébe, mert a sok nagyotmondása miatt, amivel kapcsolatban pedig egyszer már igyeke-

zett neki a lelkére beszélni, s meg is fogadta, hogy óvakodni fog az ilyesmitől, a kackiásan pödört bajusza sem óvja meg attól, hogy úgy a seggére verjenek, hogy abból kolduljon, ha csak neki, még hagyján, de a család is komolyan megszenvedheti, még ezer szerencse, mondta a főhadnagy, hogy nem teljesen bunkó, nem tart rendszeresen nyilvános előadást a fene nagy nemtetszéseinél, a korcs véleményeiről, mert akkor már ő se tehetne semmit, így is csak annyit ígérhet, hogy a kötelező havi jelentésében kicsit mérsékeltebbre fogja majd a tényeket, tekintve, hogy a drágalátos Szilveszter úr szerencsére csak a száját jártatja kérdezetlenül, de azzal is leköti a drága idejét, miközben neki a komolyabb dolgokra kellene odafigyelnie, ezért is reméli, hogy a történeteket illetően a diszkréció mindkét oldalról mindent felülír, mert ellenkező esetben nem garantálhatja a jóindulatát, azért hát ő úgy veszi most, hogy el sem hangzott az ő drágalátos párjának ez a meggondolatlan bejelentése, de ettől kezdve kussoljon, ha jót akar magának.

Csöpinek ezt a végkövetkeztetését nem volt hova elhelyeznie a lehetséges jövőképében, emiatt úgy érezte, meg kell állítania az időt, sőt talán vissza is kell mennie benne egy darabon, addig a pillanatig mindenképpen, amelytől újra elindulva megtalálja a megfelelő utat a folytatásra. Ehhez számon kell kérnie Sacitól a tudatos aljasságát, a léte, a szabadsága ellen elkövetett merénylet minden fázisát, az elérendő célja érdekében adagolt mákony minden cseppjét. De akkor mi lesz az elfogadható jövőhöz megkövetelt diszkrécióval? Egyetlen megoldás van: minden áron el kell kerülni bármiféle közvetlen kapcsolatot, le kell gyűrni mindent, ami belülről jön, vágyat és undort egyaránt, látni sem szabad azt a bestiát, azt a gátlástalan haszonkurvát, nincs más megoldás. De ha az elhatározás, ami két embert illet, egyoldalú, annyi, mintha meg sem történt volna. Így aztán elkerülhetetlen volt szembesülni a ténnyel, hogy van, akit nem lehet egyik pillanatról a másikra végleg lerázni, ha az érzelmei olyannyira túlfűtöttek, hogy emiatt bármilyen megalázkodásra képes. Lehet válasz nélkül hagyni a „miért kerülsz, szerelmem?” kérdést, és elnézni közben valami más, lehetetlen irányba, lehet visszafogni a düh által pofonra lendített tenyeret a „tudom, vétkeztem, de nagyon szeretlek” elszuttogott kísértésre, de nem lehet nem érezni a gyűlöletre méltó nő tekintetéből kiáradó vágyat és ragaszkodást, a mindennél is több odaigérését a kíméletlen jövőnek a „ha meg tudnál bocsátani, te

drága!?” szenvedés-vallomással. Átkozott, már-már elviselhetetlen hiányérzet az ember jussa, és mégse lehet, mert nem szabad mást mondani neki, mint hogy nincs tovább, hogy magára vessen, aki képes egyik aljasságból a másikba vetemülve ártani annak, aki hitt benne, aki tőle remélte az élet minden megélhető örömét. És ezt még a szemébe mondani sem lehet. Hallgatni kell, egy közönyt színlelő vállvonással kell elintézni, legfeljebb annyit lehet odavetni nagy hetykén, hogy „lárifári”, miközben tudod, hogy nem az, hanem egy valóságos „Sárfári”.

Mérnököcskénk a végszót követően sem igazán értette, mitől részesült a beavatás kegyében egy olyan ember részéről, akivel ennek előtte soha nem kényszerült elmélyülésre az élettel kapcsolatos dolgokban. De nem kérdezett rá, a körülmények megtanították hallgatni olyankor is, amikor néhány viszonyuló szó talán éppen gyógyír lehetett volna valamelyik fájó lélekre.

Lassan mélyülni kezdett a szürkesség az égen, a kopár bükkök girbegurba ágai fölött, ideje volt térülni s fordulni, hogy már a gyermekek aznapi vacsorája gyanánt ízletes tokánnyá rotyoghasson az a néhány maréknyi gomba, amivel a tetszhalott erdő végül megajándékozta őket a látogatásukért.

Flóra